

Utbildningsinspektion i Hässelby Villastads skola, förskoleklass och grundskola årskurs 1–9

Innehåll

Inledning	1
Underlag	1
Beskrivning av Hässelby Villastads skola	2
Sammanfattande bedömning.....	2
Bedömning av resultaten.....	3
Bedömning av genomförandet.....	5
Bedömning av förutsättningarna	11

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i och besökt Hässelby Villastads skola den 7–9 november 2006. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen. Inspektionen avser att visa hur verksamheten genomförs samt dess förutsättningar och resultat. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplanen och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbplats (www.skolverket.se/Inspektion).

Kommunen har ansvar för att de brister inspektörerna lyfter fram i den sammanfattande bedömningen åtgärdas. Åtgärderna skall redovisas till Skolverket inom tre månader vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen vid kommande inspektionstillfälle.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från Stockholms kommun och Hässelby Villastads skola, dels den information som samlats in under besöket. Rapporten grundas även på annan information om kommunen och skolan från exempelvis Skolverkets nationella uppföljningssystem.

I Hässelby Villastads skola intervjuades rektor, biträdande rektorer, personal, elever samt föräldrar med barn i olika årskurser. Inspektörerna besökte lektioner i samtliga årskurser. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns på skolan utgör underlag för kvalitetsbedömningen.

Rektor har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av Hässelby Villastads skola

Hässelby Villastads skola	Antal barn/elever
Förskoleklass	75
Grundskola	842

Hässelby Villastads skola är belägen i ett villaområde i Hässelby-Vällingby stadsdel i nordvästra Stockholm. Skolan består av flera byggnader varav den äldsta är från år 1912. Den största byggnaden, avsedd för årskurs 7–9 är från år 1970. På skolområdet har kommunen nyligen uppfört en ny idrottshall.

Skolan är organiserad i sju arbetslag, varav tre består av barn/elever från förskoleklass till årskurs 3 och fritidshem, ett arbetslag av elever från årskurs 4–6 med en fritidsklubb och slutligen tre arbetslag med elever från årskurs 7–9. I årskurserna 7–9 finns profilklasser i matematik och naturorienterade ämnen samt i idrott- och hälsa. Skolan planerar för en övergripande profil kring rörelse och hälsa.

Föreliggande rapport behandlar förskoleklassen och grundskolan. Kommunens ansvarstagande för skolbarnsomsorgen behandlas i kommunrapporten.

Sammanfattande bedömning

Bedömningarna av kvaliteten i utbildningen vid Hässelby Villastad skola och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplanen och övriga skolförfattningar.

Inspektörerna bedömer att Hässelby Villastads skola som helhet erbjuder utbildning av god kvalitet där kunskaper och strävansmålen i kursplaner och läroplanen står i fokus. Undervisningens innehåll är allsidigt och skolans arbetsformer varierade i såväl förskoleklasserna som övriga årskurser. Skolan uppnår goda kunskapsresultat. Nästan alla lärare på skolan har en utbildning avsedd för den undervisning de bedriver. Flera utvärderingssystem finns och lärarna vinnlägger sig att uppnå en samsyn vid bedömning och betygssättning. De flesta elever uppger att de är trygga och trivs och skolans ledning fungerar bra.

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brister snarast måste åtgärdas.

- Skolan gör inte någon systematisk uppföljning och utvärdering av elevernas kunskapsutveckling i förhållande till de nationella målen i samtliga ämnen i årskurs 5 (4 kap. 1 § skollagen, 2 kap. 6 § grundskoleförordningen samt avsnitt 2.8 i läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet Lpo 94).
- Utvecklingssamtal genomförs inte enligt författningarna (7 kap. 2 § grundskoleförordningen).
- Skolan upprättar inte individuella utvecklingsplaner för alla elever (7 kap. 2 § grundskoleförordningen).
- Skolan ger inte alla elever som behöver det särskilt stöd. Skolan upprättar inte åtgärdsprogram för alla elever som behöver särskilt stöd (4 kap. 1 § skollagen samt 5 kap. 1 § grundskoleförordningen).

- Rektorn ingår inte som ledamot av elevvårdskonferensen (3 kap. 4 § grundskoleförordningen).
- Beslut om placering av elev i särskild undervisningsgrupp på skolan tas inte i enlighet med författningarna (5 kap. 5 § grundskoleförordningen).
- Elevens val ges inte i enlighet med författningarnas krav (2 kap. 19-20 §§ grundskoleförordningen).

Inspektörerna bedömer att det finns behov av förbättringsinsatser på skolan inom följande områden.

- Skolan bör försöka komma tillrätta med de grova tillmälen en del av eleverna använder mot varandra. Skolan bör också synliggöra sitt arbete med normer och värden för eleverna och tillse att alla eleverna på skolan känner till skolans likabehandlingsplan och dess innehåll.
- Skolan bör utveckla sin samverkan med de äldre eleverna då det gäller verksamhetens innehåll i stort.
- Skolan bör öka alla elevers kännedom om målen för utbildningen.
- Skolan bör systematiskt utvärdera läroplanens strävansmål.
- Skolan bör utveckla elevernas inflytande över undervisningens innehåll och utformning.
- Skolan bör tillse att det pedagogiska utvecklingsarbetet innefattar alla lärare och all undervisning.
- Skolans kvalitetsarbete och kvalitetsredovisning bör förbättras.
- Skolan bör inventera behovet av studiehandledning på modersmålet samt om behov föreligger, erbjuda detta.

Bedömning av resultaten

Inspektörerna har granskat hur väl skolans elever utvecklar kunskaper, normer och värden enligt de nationella målen för lärandet särskilt angivna i skollagen, läroplanen, de nationella kursplanerna och programmålen.

Verksamheten i skolans förskoleklasser inrymmer grundläggande språkutveckling och förståelse för matematiska begrepp. Inspektörerna uppfattar också att leken tillmäts stor betydelse. I samband med skolbesöket kunde förskoleklassens barn ge konkreta exempel på vad de lärt sig avseende normer och värden och kunskaper. Inspektörerna bedömer att barnen i förskoleklassen ges goda förutsättningar att utvecklas i den riktning som målen för skolformen anger.

Hässelby Villastads skola arbetar mycket målmedvetet och fokuserat att stärka elevernas kunskapsresultat.

Tabell 1. Nationella ämnesprov för år 5 i Hässelby Villastads skola. Tabellen anger andelen elever (%) som enligt skolans bedömning uppnått målen för proven.

	År 2005	År 2006
Svenska	96	92
Engelska	86	85
Matematik	94	96

Källa: Uppgifterna i tabellen är skolans egna

Skolans sammanställningar av resultaten från de nationella ämnesproven i årskurs 5 visar på snarlika siffror för åren 2005 och 2006. Någon analys av dessa resultat har inte gjorts på skolan. Skolan har inte heller gjort några systematiska sammanställningar eller någon analys av elevernas kunskapsresultat i övriga ämnen eller i andra årskurser förutom i årskurs 8–9. Därmed är det svårt för inspektörerna att få en uppfattning om resultaten i andra ämnen än svenska, matematik och engelska.

Inspektörerna har dock tagit del av kunskapsresultat i övriga kursplaneämnen på elev- och klassnivå. Därutöver framkommer i intervjuer med rektor, lärare, elever och elevernas föräldrar att lärarna fortlöpande följer upp och dokumenterar elevernas kunskapsutveckling på individ- och klassnivå samt delger elevernas föräldrar dessa resultat på utvecklingssamtalen. Inspektörerna bedömer att Hässelby Villastads skola måste skapa former för att systematiskt följa upp och analysera elevernas kunskapsutveckling på skolövergripande nivå i samtliga ämnen och årskurser.

Resultaten på de nationella ämnesproven i årskurs 9 på Hässelby Villastads skola är goda. Resultaten för år 2006 har försämrats något jämfört med år 2005 men ligger över resultatet i riket.

Tabell 2. Slutbetyg i Hässelby Villastads skola enligt Skolverkets statistik.

	Skolan			Kommunen			Riket		
	2004	2005	2006	2004	2005	2006	2004	2005	2006
Meritvärde	226,4	237,6	230,2	221,0	221,3	221,9	206,9	206,3	206,8
Andel (%) med fullständigt slutbetyg	81,8	77,6	78,2	75,6	75,7	75,1	75,9	75,5	76,0
Andel (%) behöriga till nationella progr.	98,8	94,7	97,9	89,8	89,2	90,0	89,6	89,2	89,5

Av ovanstående tabell framgår att skolans meritvärde, andel elever med fullständigt slutbetyg samt andel behöriga elever att söka till ett nationellt program ligger över kommun- och rikssnittet. Inspektörerna konstaterar vidare en skillnad på 31,5 punkter mellan pojkars och flickors meritvärde år 2006; pojkarnas meritvärde är 216,5 och flickornas 248,0, båda ligger klart över kommun- och rikssnittet. Någon analys av detta har inte skolan gjort. Inspektörerna bedömer att skolan uppnår goda kunskapsresultat men att skolan bör analysera orsaken till den stora skillnaden mellan pojkars och flickors resultat.

På skolan finns en särskild undervisningsgrupp. Samtliga elever i gruppen läser alla ämnen utan anpassning och uppnår enligt läraren de individuellt uppsatta målen.

Inspektörerna möts genomgående av glada och frimodiga elever och erfar att det allmänt råder ett gott klimat på skolan. Vidare noterar inspektörerna att skolan i princip är fri från klotter och annan skadegörelse. Eleverna uppger i intervjuer och samtal att Hässelby Villastads skola generellt sett är en lugn och trygg plats. Ingen mobbning förekommer, däremot inträffar tidvis att en del elever använder grova tillmälen mot varandra. Flera elever uppger att de inte känner till skolans likabehandlingsplan. Huruvida resultatet av normer och värden är gott, mäts i olika enkäter dels från stadsdelen dels från skolan. Rektorns slutsats utifrån resultaten från enkäterna är att arbetet i stort fungerar bra på skolan men att det ändå finns mycket kvar att göra och speciellt då för årskurserna 7–9. Inspektörerna bedömer att Hässelby Villastads arbete med normer och värden är av god kvalitet.

Skolan har sedan länge arbetat målmedvetet med att konkretisera kursplanemålen i årskurserna. Skolan kan också uppvisa flera goda exempel på kursplaner, kriterier och information om målen som ges till eleverna och deras föräldrar. Som exempel finns så kallade ”måltåg” där de yngre eleverna kan läsa av de mål som för tillfället gäller. Trots denna information känner många elever ändå inte till målen för sin utbildning. Inspektörerna bedömer att skolan gör ett bra arbete med att presentera kursplanemålen för sina elever. Trots detta, bör skolan ytterligare intensifiera sina ansträngningar för att öka alla elevers kännedom om målen för utbildningen.

Bedömning av genomförandet

Inspektörerna har granskat arbetet med arbetsmiljön, föräldrarnas och elevernas delaktighet, innehåll, organisation och arbetssätt i undervisningen, individanpassning och stöd, utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning, kvalitetssäkring och förbättringsarbete, skolledning och intern kommunikation. Nationella riktlinjer för arbetet finns i skollagen, läroplanen och i andra författningar för respektive skolform.

Arbetet med arbetsmiljö och delaktighet

Skolan har tre olika elevråd. Ett för förskoleklassen till och med årskurs 3, ett för årskurs 4–9 och ett för årskurserna 7–9. Elevrådet för årskurs 7–9 anser att de inte ges tillräckliga förutsättningar för sin verksamhet och har enligt egen utsago inte uppnått några viktiga mål för sin verksamhet. Inspektörerna bedömer att skolan bör utveckla sin samverkan med eleverna och då främst de äldre eleverna då det gäller verksamheten. Enligt författningarna skall eleverna ges tillfälle att tillsammans med läraren behandla frågor som är av gemensamma intressen för eleverna. Utformningen för detta skall anges i arbetsplanen.

Inspektörerna bedömer att skolan bör utveckla sin samverkan med årskurserna 7–9 då det gäller verksamheten. De elever inspektörerna möter anser inte att skolan tar denna samverkan på allvar och uppger att de varken får den återkoppling eller det stöd de behöver. Rektorn medger detta och anser att skolan inte givit elevrådet tillräckligt stöd och framhåller att elevrådet kommer prioriteras framöver.

I övrigt finns andra formaliserade organ på skolan för att ge eleverna ett successivt större inflytande över verksamheten; klassråd, matråd och fritidsråd fungerar enligt eleverna väl och här upplever eleverna sig ha ett inflytande över verksamheten i stort.

När det gäller elevernas faktiska inflytande över lärandet varierar detta i hög grad på skolan beroende på vilka lärare eleverna har. Flera elever kan ge konkreta exempel på hur och när de har inflytande över lärandet. Ett sådant exempel är när lärare och elever varje vecka planerar scheman tillsammans. Elever ges också möjlighet att individuellt få påverka lektionsinnehåll. En del lärare lägger också ibland det vardagliga arbetet åt sidan för att ge utrymme för viktiga elevfrågor. Många lektioner och ämnen präglas dock i hög grad av att lärarna själva styr undervisningens innehåll och utformning utan att eleverna ges möjlighet till inflytande i detta avseende. En del elever i årskurserna 7–9 uppger också till inspektörerna att de inte anser att det behövs något elevinflytande. Lärarna vet bäst och så skall det vara. I detta sammanhang vill inspektörerna påminna om att det i läroplanen står att undervisningen skall bedrivas i demokratiska arbetsformer och förbereda eleverna för att aktivt delta i samhällslivet. Skolan skall också utveckla elevernas förmåga att ta ett personligt ansvar. Genom att delta i planering och utvärdering kan eleverna utveckla sin förmåga att utöva inflytande och ansvar. Inspektörerna bedömer att skolan bör utveckla arbetssätt och arbetsformer så att elevernas inflytande över undervisningens utformning och innehåll ökar och blir mindre avhängigt vilka lärare eleverna har.

Inspektionen visar att det finns gemensamma regler som är kända av eleverna och föräldrarna. Flera av klasserna, speciellt i de yngre åldrarna, har också egna klassrumsregler som de gemensamt har tagit fram och satt upp i klassrummen. Ingen av de intervjuade eleverna har medverkat i framtagande av de gemensamma reglerna. De äldre eleverna har dock varit med och utvärderat delar av dessa regler. Inspektörerna vill uppmärksamma skolan på att det från och med den 1 juli 2006 införts förändringar i skolformsförordningarna när det gäller ordningsregler i skolan. Rektorn har ansvar för att det finns ordningsregler för varje skola och att ordningsreglerna utarbetas och följs upp under medverkan av lärare och övrig personal samt företrädare för eleverna och deras vårdnadshavare. Det är viktigt att alla känner sig involverade i arbetet med att utforma dessa ordningsregler, så att alla kan känna sig solidariska med de överenskomelser som görs.

Från och med den 1 april 2006 råder ett uttryckligt förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever. Den nya lagens ändamål är att främja barns och elevers lika rättigheter oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder samt att förebygga och förhindra trakasserier och annan kränkande behandling. Den 15 oktober 2006 trädde nya bestämmelser i kraft som innebär att likabehandlingsplanen skall upprättas, följas upp och ses över under medverkan av barnen eller eleverna vid den verksamhet för vilken planen gäller. Utformningen och omfattningen av barnens eller elevernas deltagande skall anpassas efter deras ålder och mognad.

Skolan har en likabehandlingsplan som dock inte är känd av alla elever. Inspektionen visar att skolan har ett förebyggande arbete mot kränkande behandling på flera nivåer.

För eleverna i årskurs 4–6 finns kamratstödjare, en verksamhet som fungerar väl enligt eleverna. De allra yngsta eleverna arbetar med Charlie¹, eleverna i årskurserna 4–6 arbetar med SET² och de äldsta eleverna har något som kallas Änglarna³. Det senare fungerar dock enligt eleverna inte så bra.) Eleverna i årskurs 7–9 tycker också att arbetet med normer och värden är otydligt på skolan. De anser att de inte har någon att vända sig till om problem eventuellt uppstår. Skolan har så kallade fadderdagar och vidare förekommer även ”tjej- och killsnack” i olika årskurser. Inspektörerna bedömer att skolan bör förtydliga arbetet med normer och värden och tillse att alla eleverna på skolan känner till skolans likabehandlingsplan och dess innehåll.

När det gäller skolans samverkan med föräldrarna visar inspektionen att denna överlag fungerar bra. Föräldramöten anordnas regelbundet och utvecklingssamtal genomförs två gånger per läsår i alla klasser utom i årskurs 7 där utvecklingssamtalen på hösten ersätts av ett ”lära-känna-samtal”. Detta är inte i enlighet med bestämmelserna och måste därför åtgärdas.

Innehåll, organisering och arbetssätt i undervisningen

I förskoleklasserna bedrivs ett pedagogiskt arbete där fri lek varvas med pedagogisk planerad verksamhet. Organisationen är tydlig och verksamheten uppskattas av barnen. Den pedagogiska verksamheten innefattar värdegrundsfrågor, språkträning samt motorik- och rörelseträning. Skolan har de senaste åren utvecklat samarbetet mellan förskoleklasserna och skolan. Detta bidrar enligt personalen till att barnen känner sig tryggare och underlättar övergången från förskoleklass till skolan. Inspektörerna bedömer att förskoleklassverksamheten stimulerar barnens utveckling och ger en bra grund för fortsatt skolgång.

Hässelby Villastads skola arbetar flexibelt med att anpassa undervisningen till varje elevs förutsättningar och behov. Elevgrupperna består av 20–25 elever och för eleverna i årskurserna 1–3 finns stora möjligheter att med hjälp av fritidshemspersonal skapa smågrupper utifrån elevernas behov. Inspektörernas samlade intryck är att det bland flertalet av skolans lärare finns en aktiv diskussion om kunskapsbegrepp, kunskapskvaliteter och om hur kunskapsutvecklingen sker hos eleverna. Vid lektionsbesöken gavs flera exempel på varierande undervisning och arbetsformer där elevernas förmåga att både arbeta enskilt och samarbeta med andra övades. Emellertid noterade inspektörerna att elevernas möjligheter till varierande arbetssätt och arbetsformer är beroende av vilka lärare eleverna har. Inspektörerna bedömer att skolan bör vidta åtgärder för att förbättra elevernas inflytande över undervisningens innehåll och arbetsformer. Inflytandet skall inte vara avhängigt den enskilde läraren.

Skolan har en särskild undervisningsgrupp som består av elever från årskurs 9. Undervisningen strävar efter att eleverna skall uppnå målen i alla kursplaneämnen. Eftersom gruppen är liten ges stora möjligheter att individualisera undervisningen. Alla elever har en individuell utvecklingsplan med egna individuella mål. Inspektörerna bedömer att skolans särskilda undervisningsgrupp som helhet har ett bra innehåll och arbetssätt som är väl anpassat till gruppens olika elever.

¹ CHemical Abuse Resolution Lies In Education” (”Drogmissbruk går att förebygga genom utbildning”). Project Charlie är en mobbningsförebyggande kognitiv metod avsedd att ge ord och tankar för känslor.

² Social Emotionell Träning.

³ En kamratstödjarverksamhet.

Hässelby Villastad skola vill främja förståelsen för andra människor och ge sina elever en förståelse för andras villkor och värderingar. Därför arbetar skolan aktivt med att ge sina elever kontakter utanför skolmiljön. Exempel på detta är; studieresor till förintelseläger i Tyskland där naturligtvis också språket tyska beaktas, ett regnskogsprojekt i Costa Rica där också spanskan beaktas och slutligen en språkresa till Frankrike. Medel att bekosta detta kommer dels från skolan dels från olika stipendier.

Individanpassning och stöd

För individanpassning och stöd på skolan finns en grupp som kallas Elevhälsa. Gruppen leds av rektorn och deltagare är skolkuratoren, skolsköterskan, psykologen, studie- och yrkesvägledaren, specialpedagoger och speciallärare. Gruppens uppdrag enligt ett dokument benämnt "Elevhälsan i Hässelby Villastads skola", daterat till den 1 oktober 2005, är att arbeta förebyggande och hälsobefrämjande, beakta elever i behov av särskilt stöd och kompetensutveckla personalen. Ambitionen från skolan med detta dokument är att elevhälsoarbetet skall kunna ses i ett sammanhang från årskurs 1–9 och att det förebyggande arbetet skall bli gemensamt över hela skolan. Dokumentet är reviderat den 1 november 2006 och nyanställda i elevhälsogruppen har ännu inte tagit del av det.

Elevvårdsarbetet präglas vid inspektionstillfället av en tydlig uppdelning mellan den personal som arbetar med stöd i de tidigare respektive de senare årskurserna och kontakterna dem emellan är ytterst begränsad. Tillgången till personal med speciell kompetens är också ojämnt fördelad på skolan. Årskurs 1–6 har tillgång till både en speciallärare och en specialpedagog medan båda dessa kompetenser saknas helt i årskurs 7–9. I intervjuer framkommer även att det finns elever på skolan som inte får det stöd de har rätt till. I detta sammanhang bör dock påpekas att rektorn har ambitionen är att snarast anställa en specialpedagog till årskurs 7–9.

Inspektörerna bedömer att elevvårdsarbetet på skolan för årskurserna 1–6 har fungerande rutiner för att identifiera och vidta åtgärder för elever i behov av särskilt stöd. Även för årskurserna 7–9 finns goda möjligheter att identifiera och ge särskilt stöd. Svårigheten för dessa årskurser är enligt lärarna bristen på specialkompetens vilket kan innebära att det särskilda stödet kan utebli för eleverna vilket inte är acceptabelt. Av inspektionen framgår också att elevvårdskonferens hålls regelbundet. Närvarande på dessa möten är kurator, biträdande rektor studie- och yrkesvägledare och skolsköterska. För behandling av elevvårdsfrågor skall det finnas en elevvårdskonferens för rektorns arbetsområde. På Hässelby Villastads skola är denna uppgift delegerad till de biträdande rektorerna vilket inte är acceptabelt. Inspektörerna vill göra ledningen uppmärksam på att rektorn skall ingå som ledamot i elevvårdskonferensen. Möjligheten att hålla sammanträde med elevvårdskonferensen utan att rektorn är närvarande får inte brukas i en sådan omfattning att skolan i praktiken kringgår förbudet för rektor att sätta annan i sitt ställe. Inspektörerna bedömer att detta måste åtgärdas.

Enligt skolans kvalitetsredovisning för år 2005, är den lärare som är ansvarig för en elev också ansvarig för att ett åtgärdsprogram upprättas. I intervjuer framkommer dock att åtgärdsprogram inte upprättas för alla elever i behov av särskilt stöd. Från och med den 1 juli 2006 har införts förändringar i skolformsförordningarna avseende särskilt stöd och åtgärdsprogram. Ansvaret har tydliggjorts för att tidigt upptäcka elever i behov av särskilt stöd.

Rektorn ska se till att en utredning inleds, om det framkommer uppgifter om att en elev kan ha behov av särskilda stödåtgärder. Om utredningen visar att eleven är i behov av särskilda stödåtgärder, skall rektorn se till att ett åtgärdsprogram upprättas. Av åtgärdsprogrammet skall framgå vilka elevens behov är, hur behoven skall tillgodoses samt hur åtgärderna skall följas upp och utvärderas. Programmet skall omfatta elevens hela skolsituation. Inspektörerna bedömer att skolan inte har åtgärdsprogram för alla elever i behov av särskilt stöd vilket måste åtgärdas. Sammantaget bedömer inspektörerna att skolans rutiner för att identifiera och vidta åtgärder för elever i behov av särskilt stöd fungerar väl för årskurserna 1–6. Lärarnas kompetens att inom klassens ram ge elever stöd bedöms som god både i årskurs 1–6 och 7–9. Emellertid bedömer inspektörerna att alla elever i behov av särskilt stöd inte får detta vilket inte är i enlighet med bestämmelserna och därför måste åtgärdas liksom att rektorn måste ingå i elevvårdskonferensen.

Från och med den 1 januari 2006 ställs krav på upprättande av en individuell utvecklingsplan för varje enskild elev vid utvecklingssamtalet. Planen skall vara ett framåtsyftande måldokument där viktiga utvecklingsområden lyfts fram. Vid utvecklingssamtalet skall läraren i en framåtsyftande individuell utvecklingsplan skriftligt sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven skall nå målen och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen och kursplanerna. I samband med utvecklingssamtalen presenterar skolan elevernas individuella utvecklingsplaner för föräldrarna. Skolans arbete med de individuella utvecklingsplanerna är i ett uppbyggnadsskede varför alla elever ännu inte har individuella utvecklingsplaner. Inspektörerna bedömer att detta inte är i enlighet med författningarna och måste således åtgärdas. Vidare bedömer inspektörerna att de individuella utvecklingsplanerna bör förbättras både vad gäller innehåll och utformning.

När det gäller studiehandledning på modersmålet inventeras inte behovet och därmed erbjuds inte studiehandledning. Inspektörerna bedömer att skolan bör inventera behovet av studiehandledning på modersmål samt vid behov ge detta till alla elever som behöver det.

Utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning

Lärarna i förskoleklasserna följer upp och utvärderar varje barns utveckling samt delger detta till barnen och deras föräldrar på utvecklingssamtalen.

I skolans konkretiserade kursplaner har skolan införlivat läroplanens strävansmål. Inspektörerna kan vid lektionsbesöken se goda exempel på att dessa mål står i fokus i skolans undervisning. Strävansmålen utvärderas av lärarna på olika sätt. Någon systematik från skolan finns dock inte i detta avseende och inte heller några sammanställningar på skolövergripande nivå. Inspektörerna bedömer att skolan mer systematiskt bör utvärdera läroplanens strävansmål för att på detta vis följa upp resultaten av skolans arbete i denna del. Inspektionen visar att skolan använder sig av flera olika instrument för att utvärdera elevernas lärande.

Bland dessa kan nämnas LUS⁴, matematikdiagnoser för årskurs 2, screening av tal- och läsförmågan i förskoleklassen och årskurs 1, ordkedjor där skolan testar förmågan att handskas med språkliga begrepp, elevers egna reflektioner från veckan nedtecknade i kontaktböcker, de nationella ämnesproven i årskurs 5 och 9, gemensamma matematikprov och diagnoser för årskurserna 7–9. Inför skolstarten i årskurs 7 testas även varje elev i rättstavning, läsning och skrivning, matematik samt engelska. I årskurs 8 gör också ett gemensamt grammatikprov.

Förutom detta är det vanligt på skolan att elever och lärare genomför direktutvärderingar i samband med lektioner, teman etcetera. Arbetet med likvärdig betygssättning är prioriterat på skolan och lärarna har flera olika mötesfora, bland annat ämneskonferenser, där dessa frågor diskuteras återkommande. Skolan har också deltagit i utbildningsförvaltningens projekt kring ”betyg och bedömaröverensstämmelse”. Med hjälp av den mångfald av utvärderingsinstrument som skolan använder sig av, bedömer inspektörerna att skolan i större omfattning än vad som nu sker systematiskt bör kunna sammanställa och analysera de föreliggande resultaten så att dessa kan ligga till grund för skolans övergripande förbättringsarbete med resultaten. I dagsläget kan skolan endast uppvisa sådana sammanställningar för årskurs 8 och 9.

Kvalitetssäkring och förbättringsarbete

Ett viktigt verktyg för att åstadkomma förbättringar är den kvalitetsredovisning som skall upprättas av alla skolor. Enligt förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet skall en kvalitetsredovisning innehålla en bedömning av i vilken mån målen för utbildningen uppnåtts. I de fall målen inte uppnåtts skall skolan redogöra för vilka åtgärder man avser att vidta. En sådan kvalitetsredovisning där mål, måluppfyllelse och åtgärder utgör delar i en kontinuerlig utvecklingsprocess skapar förutsättningar för att synliggöra en skolas resultat vilket i sin tur kan leda till förbättringar. Hässelby Villastads skola har en kvalitetsredovisning. I kvalitetsredovisningarna saknas dock till stor del resultatsammanställningar samt åtgärder för utveckling vid bristande måluppfyllelse. Den skriftliga kvalitetsredovisningen används heller inte som ett verktyg för att regelbundet stämma av hur långt verksamheterna kommit i det fortlöpande förbättringsarbetet.

Inspektörerna vill uppmärksamma skolan på att det är viktigt att skolan i kvalitetsredovisningen har fler samlade kunskapsresultat samt utvecklingen av normer och värden och strävansmålen i läroplanen. Skolans och fritidshemmens kvalitetsredovisning skall också enligt förordningen utarbetas under medverkan av lärare, övrig personal och elever. Elevernas vårdnadshavare skall också ges möjlighet att delta i arbetet med kvalitetsredovisningen, vilket hittills inte varit fallet. Inspektörerna bedömer att skolans kvalitetsarbete och kvalitetsredovisning bör förbättras.

Ledning och intern kommunikation

Skolans ledning består av en rektor med ett övergripande ansvar och två biträdande rektorer med ansvar för förskoleklasserna och årskurs 1–6 respektive årskurserna 7–9. I skolledningen ingår även en 1:e skolsekreterare som ansvarar för de äldre elevernas elevråd.

⁴ LäsUtvecklingsSchema (LUS) som är ett kvalitativt bedömningsinstrument där individens läsförmåga relateras till en utvecklingspsykologisk beskrivning av läsutvecklingen.

Skolan har också utvecklingsledare i varje arbetslag som bland annat har till uppgift att föra den pedagogiska ledningen från rektorn ut i verksamheten. Rektorn och en av de biträdande rektorerna har genomgått den statliga rektorsutbildningen. Ansvarsfördelningen på skolan är tydlig och rektorn uppfattas som förtrogen med verksamheten. Detsamma gäller den pedagogiska ledningen av skolan. Rektorn är pedagogisk ledare och använder sina biträdande rektorer och utvecklingsledare för att praktiskt genomföra det pedagogiska utvecklingsarbetet på skolan. Inspektörerna bedömer att rektorn är förtrogen med verksamheten och är pedagogisk ledare på skolan samt bedriver ett ledarskap av god kvalitet.

Bedömning av förutsättningarna

Skolverket tar i inspektionen upp följande förutsättningar för utbildningen; tillgång till den utbildning som skall erbjudas, information om utbildningen, personalens kompetens samt tillgång till läromedel, pedagogiska material och utrustning. Nationella bestämmelser finns bl.a. i skollagen.

På Hässelby Villastads skola har de anställda lärarna med få undantag en pedagogisk utbildning avsedd för den undervisning de bedriver. Lärarnas kompetensutveckling bestäms vid de utvecklingssamtal rektorn genomför med sin personal. Exempel på kompetensutveckling är NTA – Natur och Teknik för Alla och handledning för att hantera olika situationer i klassrummet. Skolan har i sin verksamhetsplan för åren 2006–09 formulerat en strategi för personalens kompetensutveckling såsom fungerande arbetslag, lärande och barns utveckling, skolans ledarskap.

Skolan har som tidigare nämnts en särskild undervisningsgrupp. I inspektionen framkommer att några beslut om placering av eleverna i den särskilda undervisningsgruppen saknas och där beslut finns har fullföljdshänvisning utelämnats. Detta är inte i enlighet med författningarna varför inspektörerna bedömer att skolan snarast måste tillse att beslut om placering av elever i särskild undervisningsgrupp fattas och att en fullföljdshänvisning tillförs dessa beslut.

Hässelby Villastads skola har en datasal samt ett antal datorer utplacerade på skolan och i biblioteket. Alla datorerna används frekvent och fungerar enligt uppgift bra. Musiksalen är tekniskt välutrustad med bland annat digitala instrument. Även övrig materiel, läromedel och teknisk utrustning håller god kvalitet. Skolan har ett eget bemannat bibliotek. Inspektörerna bedömer att skolan har god tillgång till läromedel, pedagogiskt material och den utrustning som behövs för en tidsenlig utbildning.

Enligt grundskoleförordningen skall undervisningen i elevens val syfta till att fördjupa och bredda elevernas kunskaper i ett eller flera ämnen. Skolan skall också erbjuda eleverna ett allsidigt urval av ämnen som elevens val. Elevens val på Hässelby Villastads skola är utformad på flera olika sätt. I årskurserna 1–6 får eleverna ett färdigt program där inriktningen är hälsa. Här får eleverna promenera, lära sig simma eller lära sig mer om kosthållning. I årskurs 7–9 ges elevens val inom den profil eleverna valt till exempel idrott eller matematik/naturorienterade ämnen. Eleverna kan också läsa ett modernt språk. Dock kan skolan inte redovisa omfattningen av elevens val för nyss nämnda årskurser. I intervjuer och samtal med elever och föräldrar framkommer att de inte känner till ämnet elevens val.

Huruvida detta beror på bristande information från skolans sida är enligt inspektörerna svårt att avgöra. Inspektörerna bedömer att elevens val inte ges i enlighet med författningarna.

Hässelby Villastads skola har få elever med utländsk bakgrund som talar annat modersmål än svenska. De elever som har behov av modersmålsundervisning erbjuds och får det. Svenska som andraspråk förekommer endast i liten skala. Här inventerar både skolans lärare och modersmålslärarna behovet och alla som behöver, läser svenska som andraspråk.

Datum	Ort
2007-06-20	Stockholm

Tommy Bucht
Annica Nilsson